

M O N T E A L E G R E

=====

Maandblad ten dienste van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre.

Paraná -- Brasil.

R e d a c t i e

M. B O S

A. N A P

R. N A U T A

Adres Redactie: Monte Alegre, C.P. 71, Paraná, Brasil.

Correspondentieadres in Nederland: R.J. Groenveld

Englumstraat 9

Oldehove, Gn.

Gironummer 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil: NCr\$ 3,35 per halfjaar.

In Holland of elders: f. 5,50 of Am\$ 2,00 per halfj

Verschijnt maandelijks.

=====

I N H O U D :

- Pag. 2 Schriftoverdenking.
4. Bij de jaarwisseling 1968-1969.
6. Gedicht.
7. Voor de Jeugd
Fokveekeuringsdag.
8. Van alles wat.
9. Rubriek voor de Vrouw.
11. Jeugdrubriek. Kampweek 1969
13. Rubriek voor de Jeugd.
14. Schoolreisje.

=====

DECEMBER 1968 - JANUARI 1969

3e/4e Jaargang, nrs 12/1

=====

S C H R I F T O V E R D E N K I N G

NIEUWJAAR 1969

Wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, vernacht in de schaduw des Almachtigen.

Psalm 91 : 1.

Wie geen onbekende is in de wereld der muziek, weet, dat grote werken een thema hebben. Daar wordt dan mee begonnen, en men hoort dat steeds weer terug in boventonen en ondertonen gedurende het ganse stuk.

Onze tekst is het thema van de psalm. Steeds komt het weer terug. Wie goed luistert, hoort onze tekst steeds doorklinken - in vaak andere bewoordingen - in de resterende vijftien verzen van de psalm.

Leerlijke dingen staan in deze psalm. Maar ze zijn niet bestemd voor iedereen, laten we dit alvast vooropstellen. Ze zijn voor hen, die (vs 1) in de schuilplaats des Allerhoogsten zijn gezeten. Voor hen alleen. Wie dat uit het oog verliest, verstaat de psalm niet. Gods verborgen omgang vinden zielen, waar Hij vóórs in woont. Hij die zegt (vs 2): mijn toevlucht, mijn vesting, mijn God, op wie ik vertrouw, die doet dat (zitten in de schuilplaats des Allerhoogsten), het als verrukkelijk gevolg: 'Hij vernacht in de schaduw des Almachtigen. Hij is goed uit. Hij wordt gezegend. Hij wordt gekroond met oedertierenheid en barmhartigheid. Hij hoeft niet bang te wezen. Hij is veilig geborgen. Dat is de waarheid ! Dat is de waarheid van deze psalm !

Want al deze geloofsuitspraken van de dichter zijn even zovele beloften van God de Here, voor allen die bij Hem schuilen. En dan komen ze, al die geloofsuitspraken van de dichter, te beginnen bij vers 3. Ze rollen oeverloos heen. En ze borduren voort op het thema van vers 1, dat we U bij de aanvang van dit nieuwe jaar als Gods Woord voorhouden.

Hij (de God van de dichter, die stellig Zijn wonderen aan hem heeft roet gemaakt - er wordt hier gesproken uit geloofservaring, geloofs-ondervinding) - Hij is het, die U redt van de strik des vogelvangers aan de verderfelijke pest.

Hij de gelovigen niet als vogels, die argeloos en onbekommerd neertrijken vanuit de lucht op de grond en dan o zo gemakkelijk in aanraking komen met een onzichtbaar gemaakt klapnet, dat dan opspringt aan de grond, zodat de dieren gevangen zitten ?

Hij is het die U redt van vijandelijke aanslagen. Waaronder de beruchte pest. Dat doet Hij. Hij geeft uitkomst. Hij, de Allerhoogste, die almachtig is.

Vers 4: Met Zijn vlerken beschermt Hij U. Gelijk de adelaar dat doet tegens zijn jongen; aan wie hij het vliegen leert. Hij werpt ze het nest uit, gaat ze na. Als ze dan door vermoedheid naar beneden dreien te storten, komt de adelaar ze te hulp. Hij vangt ze op op zijn rede veerkrachtige vleugels en al zwavende brengt hij ze weer terug naar het zachte warme nest, waar ze weer rusten kunnen.

Waar is de Here voor hen, die op Hem vertrouwen. Zo is de Here voor U, als ge gezeten zijt en blijft in de schuilplaats des Allerhoogsten - als ge u door Hem laat beschermen - als ge in Hem uw toevlucht en troost gevonden hebt - dan zult ge vernachten in de schaduw des Almachtigen, waar het goed toeven is, want: 'de zon zal u des dáágs niet steken, noch de maan des nachts', zodat ge nieuwe levenskracht en nieuwe levensblijdschap bij Hem kunt opdoen.

Der Zijn vleugelen vindt gij een toevlucht, zoals de kuikens bij klokken. Sta daar eens bij te kijken: wat is dat hartverwarmend,

zoals die kuikens worden verzorgd en verwarmd en beveiligd. Zo doet de Here met allen, die bescherming zoeken bij Hem.

Zijn trouw is schild - bedekt het lichaam.

Zijn trouw is pantser - omsluit het lichaam.

Wat een beveiliging ! Dat garandeert ons de trouw des Heren !

Vers 5: "Gij hebt niet te vrezen voor de verschrikking van de nacht." In die tijd opereren nl de vijanden. Dan worden overvallen uitgevoerd. Onverhoeds springen de vijanden uit de schemer van de duisternis naar voren en slaan hun slag. Zij zijn de 'verschrikking van de nacht'. Wees niet bevreesd ! De schuilplaats van de Allerhoogste verleent de schaduw des Almachtigen. Bekommer U niet om 'de pijn, die des daags vliegt' Plotseling komt hij aansuizen. Als men hem hoort, is men meteen al getroffen. Deze pijn (van de zonnesteek waarschijnlijk), die een gezond mens ineens inelkaar doet zakken op het veld, abrupt, zal de gelovigen voorbij vliegen.

Hoort U het thema doorklinken ? Wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, vernacht in de schaduw des Almachtigen. Hij kan onbevreesd door het leven gaan. Hij geniet de hoogste bescherming.

Vers 6: Ook voor de pest, die in het duister rondwaart. Voor het verderf, dat op de middag vernielt.

Wat was men toen in die dagen bang voor de pest. Op een geheimzinnige wijze, als in het duister, als in èèn nacht, konden grote gebieden worden besmet. Voor ons bijkans onvoorstelbaar - die dagelijkse acute gevaren, waar thans de medische wetenschap in deze eeuw een formidabele vlucht genomen heeft. Maar toen, in het oude Oosten was dat wel anders.

Vers 7. "Maar al vallen er 1000 aan Uw zijde - in uw onmiddellijke nabijheid, tot u zal het niet genaken", zegt de dichter. Het onheil zal aan u niet toekomen. Ook al bevindt zich een slagveld om u heen. Alles bezaaid met doden. Heft uw hoofden omhoog, uw verlossing genaakt.

Ja (vers 8), ge zijt er in betrokken, in zulk een slachting, alleen in deze zin, dat ge het ziet gebeuren. "Slechts zult gij het met uw eigen ogen aanschouwen". "En de vergelding van de goddelozen zien". De vergelding. Zij krijgen hun verdiende loon. Maar de ondergang van de goddelozen staat tegenover de absolute veiligheid der gelovigen. Zij worden behouden. Zij komen er door.

Want Gij, o Here, zijt mijn toevlucht, zegt de dichter.

Want Gij, o Here, zijt mijn toevlucht, zegge nu elkéén !!

De Allerhoogste hebt gij u tot schutse gesteld.

Vers 10. Geen onheil zal u treffen.

Geen plaag uw tent naderen.

Ge deelt dan in de majesteitelijke beveiliging thuis.

Ook in een krachtige bewaking op reis.

Want Hij zal aangaande u Zijn engelen gebieden. De hemelboden. De gediëste geesten. Zeer krachtige helden, die Zijn Woord volvoeren en luisteren naar de klank van Zijn Woord. Dienaren, die Zijn wil volbrengen. En uitgezonden worden vanuit de hemel ten dienste van hen, die de zaligheid beërven zullen.

Dat heeft God gedaan met het oog op de toestand van Jacob, Elia, Elisa. Petrus (gevangenis), onze Heiland (Getsemané).

Daar heeft de dichter zelf ook weet van. Hij is ervan verzekerd, dat de Here dat doet jegens allen, die op Hem hopen. Op de handen zullen zij u dragen, zoals een moeder dat doet als zij haar kind op de arm neemt, opdat het zich niet bezeren zal.

De dikwijls smalle wegen in het Oosten waren met stenen bezaaid.

Ge zult uw voet niet zeer doen. Zó ver gaat Zijn beleid. En dat wist onze Heiland ook, toen Hij van de duivel verzocht werd in de woestijn. En Hij heeft er zich op verlaten. Zonder deze heerlijke woorden, die toen door de satan werden geciteerd, te beroven van hun heerlijke betekenis, door Zijn Vader uit te dagen ze na te komen, als Hij er zelf een spel van zou gaan maken. Dat is ons niet toegestaan.

mogen deze beloften niet uit-proberen. We mogen ze gelovig omhelzen. onze bemoediging. Tot onze bekrachtiging. Vooral in zware tijden. zal de Here ze aan ons vervullen. Hij zal ons ááandoen met kracht, dat we 'op leeuw en adder zullen treden, jonge leeuw en slang zullen trappen'.

Wil zeggen: we zullen de overhand behouden, door Hem, door Hem alleen wie we schillen. Wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

En, zegt de Here. In vers 14 en daarna. God wordt sprekende ingevoerd. daar wordt tegelijk mee aangegeven, dat in het voorafgaande de bevelingen Gods zijn vertolkt. Het gezag van de voorafgaande geloofs- spraken wordt geaccentueerd. Ze mogen de dichter worden nágezegd, beleeden, nágezongen, nábejubeld, door allen, die de Here zeer beminnen.

vs 14. Omdat hij Mij zeer bemint, zal Ik hem bevrijden.

En ! Het zal waar en zeker zijn !

zal deze waarheden nimmer krenken, zegt de Here, die niet liegt.

zal hem bevrijden, beschutten, omdat Kij Mijn naam kent.

om, op die voorwaarde.

opt hij Mij aan - Ik zal hem antwoorden. Amen:

Ik zal in de benauwdheid bij hem zijn. Amen!

Ik zal hem uitredden en tot ere brengen. Amen!

Ik zal hem met lengte van dagen verzadigen. Amen!

Ik zal hem mijn heil doen zien. Amen!

zàl. Ik zàl. Ik zàl - zèven maal achtereen.

zàl, zegt de Here, die meent wat Hij zegt.

zàl....en dan houdt het niet op.

in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, vernacht in de aduw des Almachtigen.

al deze geloofsconstateringen van de dichter ligt voor ons een appèl esloten om in nood en gevaar op Hem te zien.

is het geloof, dat de wereld overwint.

al meen ik dan op te merken: Voorspoed der goddelozen,

Tegenspoed der vromen,

is maar schijn, en schijn bedriegt.

t wij weten, dat God alle dingen doet medewerken ten goede voor hen, God liefhebben.

zal hem, haar, die in dedeschuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, n heil doen zien.

J.G.

I j d e J a a r w i s s e l i n g 1 9 6 8 -- 1 9 6 9 .

Het begint in zekere zin al traditie te worden, dat er even na nieuwjaar een briefje van de redactie komt met de vraag enige regels willen schrijven voor een stukje in ons maandblad.

Laat ik er nu eens mee beginnen met zwart op wit te zetten, wat de regelde medewerkers moeilijk kunnen doen (het gaat nu eenmaal moeilijk te prijzen wat men zelf tot stand brengt), dat we als kolonisten Monte Alegre blij en dankbaar zijn, dat dit maandblad nu al zo lange tijd blijft verschijnen. Toen de eerste nummers van de "drukkerij" kwamen, en naar alle mogelijke bekende adressen verzonden waren, kwamen verblijdende reacties over de inhoud en de opzet, maar veelal met waarschuwing: "Dit houden jullie nooit vol".

als dan een nummer wat magerder uitviel, moesten we wel eens aan reacties denken en heeft ook de vrees wel eens ons hart beslopen.

ons maandblad voorziet in een behoefte, zowel voor onze gemeenschap hier, als voor familieleden in Holland, Canada of waar ook, en vooral al degenen, die belangstelling hebben voor wat de Here in Zijn

genade begonnen is en in stand houdt in dit zo veelzins onbekende werelddeel.

En het koloniestuur mag dit ook merken uit reacties als: "Na enige maanden Uw blad gelezen te hebben vraag ik inlichtingen enz, enz.". En van een kerkengroep, die bezig is met het voorbereidende werk om komen tot zendingsarbeid in Brazilië: "We hebben met bijzondere interesse kennis genomen van de inhoud van Uw Zendingsnummer". En zo zou er nog wel meer te memoreren zijn.

Ik hoop dan ook van harte, dat geen der redactieleden of medewerkers of -werksters zich genoodzaakt zullen zien wegens hun toch al vaak te drukke werkzaamheden zich aan dit werk te onttrekken.

Dit is dus een van de dingen, die "gewoon" doorgang hebben kunnen vinden.

Moesten we verleden jaar eindigen, na veel wat tot dankbaarheid stemde geschreven te hebben, met woorden, waarin de conclusie lag, dat er toch geen "grote" gebeurtenissen hadden plaatsgevonden, dat er geen nieuwe emigranten waren gekomen, dat er drie maal een predikant beroepen was, maar geen daarvan tot ons overkwam.....

Ja, en in maart van dit afgelopen jaar werden we weer teleurgesteld doordat ds Kapteyn bedankte voor het beroep op hem uitgebracht.

En toch, we mogen, terugziende op het jaar 1968 zo dankbaar zijn.

De strijd om de belijdenis, om het behoud van de belijdenis en daarin om de onverkorte handhaving van het Woord des Heren heeft onze gemeente niet beroerd. Geen 'Open Brieven' en 'Appèls' hebben weerklank gevonden in onze gemeente.

Och, laten we ons daarop niet beroemen, maar het zien als een reden om dankbaar voor te zijn, vooral als we zien, hoe deze strijd zoveel gemeenten in ons vaderland uiteenrijt. Er zijn ook wel andere dingen die een gemeente van Christus te gronde kunnen richten. We zullen waakzaam moeten zijn en blijven om ook hier te bewaren, wat ons is toebetrouwd.

Eerlijk en waar zijn tegenover de Here en tegenover elkaar, met de hand op Gods Woord, zó verder, en dan zullen we Zijn zegen mogen blijven verwachten.

En wat heeft de Here ons niet veel vreugde in het hart gegeven. Voor de geregelde lezers behoef ik daarover niet breed uit te weiden. Nog maar nauwelijks was het vorige jaar begonnen, of de plannen van familie Malestein begonnen vaste vormen aan te nemen. Bovendien mochten we verwachten, dat ds Braaksma drie maanden in ons midden mocht zijn. Door ziekte werd dit enkele weken korter, maar wat een dankbaar blijdschap toen half juli het gezin in ons midden arriveerde.

Zelf heb ik uit Holland wel eens een reactie gehoord: "Hoe konden jullie toch zo uitbundig feest ieren, terwijl je wist, dat het verblijf toch maar zes weken zou duren?"

Ons antwoord is: "Niet in de eerste plaats om eigen gemeente, maar z den wij, die dagelijks leven en iedere dag in contact komen met de mensen van dit land, en weten van hun armoede en soms ook hun geestelijke armoede en honger gevoelen, - zouden wij niet echt in Christ blij zijn als de eerste Gereformeerde Zendeling overkomt?"

Dit was het waarom we jaren gebeden hebben en waarvoor ook jaren, voorzover het van ons als gemeente afhing, voor gewerkt was, ook ree in de jaren, toen ds Los nog onze predikant was.

Maar wat was het ook voor eigen gemeente een rijke zondag, toen 24 kinderen der gemeente gedoopt mochten worden en we 14 dagen later mochten aanzitten aan de Dis des Verbonds.

En in die tijd, toen we dus nog genoten van de prediking van ds Braal ma, kwam bericht, dat de kerkeraad van Rouveen het had goedgevonden, dat hun predikant ons een half jaar zou gaan dienen als leenpredikant.

30 September, aankomst van ds Geersing met zijn gezin, 's nachts omstreeks 12 uur. 1 October: zondag. Er Timmerman leest een preek. Na de dienst wat onwennigheid op het kerkplein. Bijna niemand is er

le dominee persoonlijk kent, Maar dan opeens staan ze met hun gulle hartelijkheid in ons midden. We zijn geen vreemden meer. En nu dus al sinds juli met een korte onderbreking elke zondag Woordbediening, en geregelde doopsbediening en avondmaalsviering.

15 November: Een deputatie naar Curitiba om het gezin Malestein op te halen op grond van geruchten, die in de kolonie de ronde deden. Maar waren er niet. Veertien dagen later, op grond van echte berichten, weer opnieuw. En nu, ze waren er. Al weer reden om feest te vieren. Maar dan opeens, als uit de lucht gevallen - niemand had verwacht, dat daar paperassen zo vlug klaar zouden zijn - Martien Zwarts, op zondag januari 1969 in ons midden.

In januari 1968 heb ik gepoogd de zorgende hand des Heren in de loop der jaren naar voren te brengen, en nu heb ik alleen maar even herelkaar gezet wat er dit jaar gebeurd is, wat we gekregen hebben uit Gods hand.

Wat zal ik met Gods gunsten overlaan ?

En ds Geersing ook niet danken dat de Here ons allen had gespaard ? Maar, zorgen worden aan sommigen ook niet gespaard.

Zorgen zijn er ook wel ten opzichte van onze gemeenschap.

Maar boven dit alles uit zullen we blijven zien onze VADER, Die zorgt, en we zullen ook nu moeten voortgaan in 1969, een ieder op z'n eigen plaats: met het beroepingswerk, met de voorlichting in Holland over gelijkheden voor emigratie naar hier, met uitbouw van verkoopmogelijkheden voor onze producten, en zo zullen er vele dingen zijn, die onze aandacht en onze avonden zullen opeisen.

En zullen onze hand ook weer aan de ploeg moeten slaan voor het onderwijzershuis en het schoolgebouw. We stippen deze dingen zomaar even op, omdat we verwachten, dat anderen wel over hun terrein zullen hrijven.

Laten we doen, wat onze hand vindt om te doen, volijverig, maar venal in vertrouwen op de Here.

J. Cnossen.

A D O R O T E

'k Aanbidde U, groote God -
 onschrijfbaar, onbeschreven,
 en onbegrijpelijk, 't en zij alleen
 van U, die al dat was, dat is, dat zijn zal, even
 begrijpelijk omvat. Mij al te klein
 bekenne ik, om iets meer als enkel schaduw
 van Uw groot licht te zien;
 maar, zie ik niet, ik rade U
 aan 't werk dat Gij gedacht, gewild hebt en gedaan,
 aan 't Godlijk speur, daar Gij
 zijt in voorbijgegaan.

VOOR DE JEUGD

Ds Braaksma, pas terug van het Congres, vertelde dat hij een referaat hield over het communisme. We hopen, dat als de vakantieperiode voorbij is, op de jeugdvereniging dit soort zaken de aandacht blijven behouden. Omdat in Zuid Amerika veel over het communisme wordt geschreven en gesproken.

Nu is er in dat schrijven en spreken over het communisme iets heel merkwaaardigs. Wie schriftuurlijk denkt, weet tussen christendom en communisme een diepe kloof. Maar nu doet zich het onbegrijpelijke voor, dat christenen het communisme prediken, verdedigen en aanbevelen. Deze christenen proberen een brug te slaan tussen het communisme en het christendom. En die brug hangt maar niet in de lucht, neen, die brug moet een fundament hebben, ergens op steunen. Voor dit samengaan van christendom en communisme beroept men zich op de Here Jezus.

Jullie hebben misschien in de krant gelezen, dat in Belo Horizonte 3 Franse paters zijn gearresteerd. Ik heb een en ander gelezen over de gedachten van deze mensen. Zij houden er revolutionaire gedachten op na, en deze ideeën halen ze van Maô Tze Tung (de Chinese communist) en van Che Guavara (de in Bolivia omgekomen communist) en, naar hun zeggen, uit het Evangelie.

Eenduitse theoloog schreef in een beschrijving van het leven van de Here Jezus, dat onze Here Christus vóór alles een revolutionair was, omdat hij ook het Romeinse gezag omver wilde werpen.

De mensen, die geen absolute tegenstelling willen zien tussen christen en communisme, worden van alle kanten geholpen en voorgelicht.

De volgende "schriftuitleg" komt nu weer van de kant van de Anglicaans Kerk in Engeland: De Here Jezus is niet gekruisigd omdat Hij zich Gods Zoon noemde, maar omdat Hij in opstand kwam tegen de Romeinen.

Een zekere professor Brandon schreef 2 boeken: "Jezus en de Zeloten" en "Het proces van Jezus van Nazareth". De Zeloten waren de ijverars voor de omverwerping van het Romeinse gezag. En de Here Jezus was op een voorsichtige manier één van deze revolutionairen. Daarvoor worden dan ook bewijzen uit de Bijbel gevonden. Enkele zullen we hier noemen. 'Ik kom niet om vrede te brengen, maar het zwaard'.

Het dragen van een wapen door Petrus op de avond van Jezus' verraad. Met 'Geef de keizer wat des keizers is en Gode wat Gods is' bedoelde de Here Jezus heel iets anders dan de traditionele uitleg is geweest. Er is nog wel meer over deze boeken te zeggen, maar ik haalde dit alleen naar voren, om te waarschuwen: Kijk uit je ogen.

Bestudeer de Bijbel, ga Schrift met Schrift vergelijken. Laat je nooit uit de Bijbel 'bewijzen', dat de Here Jezus ook een revolutionair was, een kamraad van Fidel Castro.

Veel succes, als straks de vereniging weer begint en veel sterkte met het onderzoeken van Gods Woord, dan kun je tenminste spreken met de vijand in de poort van Telêmaco Borba, Curitiba, Campinas of Salto do Aparado.

A.N.

VEEKEURINGSdag 1969

We hopen dit jaar weer de jaarlijkse veekeuringsdag te houden op D.V. 29 januari, te beginnen om 10 uur.

Het vorig jaar was het een maand uitgesteld wegens de droogte en wegen veeziekte. Dit jaar besloten we weer deze dag te houden op de vastgestelde laatste woensdag in januari.

Het groen staat er goed voor, we hopen dan ook op een goede deelname. Er zit een paar dagen veel werk in, doch als we allen ons best doen, is er zeker wat van te maken. Vooral aan het toilet moet veel aandacht besteed worden.

De indeling in rubrieken is weer als het vorige jaar. Alleen de

rubriek van 3 - 6 maand besloten we te veranderen in 4 - 6 maand. Er zijn nu veel meer K.I.-kalveren, en bij jonge kalveren is 't verschil van 3 maand te groot. Verder is er dit jaar weer een rubriek voor stieren.

Wat we nog niet eerder hebben gehad is een rubriek voor 3 dieren (melkkoeien, vaarzen of pinken) of meer, van één eigenaar. Collecties van één eigenaar dus. Bij deze rubriek is uniformiteit van groot belang.

De laatste dag van opgave is vastgesteld op woensdag 22 januari, in te leveren op het kantoor van de fabriek.

Bij deze opgave vermelden: Naam, geboortedatum, laatste keer gekalfd, dekdatum, reg. nummer en bloedgraad.

De keuring zal weer gehouden worden op het nieuwe terrein. We hopen, dat ieder zijn best zal doen, opdat het een geslaagde dag mag zijn voor de kolonie.

De Commissie.

V a n a l l e s w a t .

WELKOMSAVOND VOOR DE FAM. MALESTEIN

Tjokvol was ons kerkje toen ds Geersing deze avond opende en daarmee ieder de gelegenheid gaf het zijn of hare bij te dragen voor deze avond. Zo hoorden we een blokfluitgroep en een verslag van de ophaaldienst, ds Geersing in een mengsel Gronings-Overijsels, en de dames Geersing-Malestein inkopendoen in 't Portugees in de in de kerk geimproviseerde winkel. De kennis van de dames was op sommige punten nogal verward, want ze meenden b.v. voor het woordje 'worst' gewoon 'Wurst' te mogen zeggen.

Een hoogtepunt was deze avond de binnenkomst van Sint Nicolaas. Hij bleek in Lissabon bij de fam. Malestein aan boord van het vliegtuig te zijn gestapt, en kwam voor de eerste maal in Monte Alegre, waar hij dan ook, tot zijn grote verrassing vele zeer oude kennissen trof. Het was verbazingwekkend, hoe deze man zich in enkele dagen in zulke kleine bijzonderheden kon inwerken, zelfs met als gevolg, dat enkele kleine boosdoeners bij Zwarte Piet aan de ketting kwamen.

Als u 't mij vraagt, dan hebben we samen een prachtige begroetingsavond gehad.

SINTERKLAAS BLIJFT ENKELE DAGEN IN DE KOLONIE

Op de begroetingsavond werd beloofd: Op 5 december komt de Sint in alle huizen bij alle kinderen.

En op 5 december bleek, dat de Sint geen Braziliaan was; hij deed wat hij beloofd had. Ieder kind kreeg een cadeautje en wat lekkers, zodat onze kleintjes 5 december niet gauw zullen vergeten.

KERSTFEEST VOOR DE BRAZILIANEN

Enkele dagen vóór Kerst kwam ds Braaksma terug in de kolonie. Toen we hem vroegen, hoe gaat het met 't Portugees, kwam het antwoord: "Vou bem". Maar toch hadden we nog niet de moed om hem te vragen: Kunt U dan le kerstdag op de zondagschool voor de Brazilianen vertellen? Dus moesten andere mensen dat doen. Ons schoollokaal was weer veel te klein voor de 80 mensen, het was snikheet, maar toch werd er gelezen, gezongen en verteld. Fijn, dat weer aan zoveel mensen het evangelie kon worden gebracht.

KERSTFEEST VOOR DE HOLLANDSE KINDEREN.

Op 2e Kerstdag, 's avonds kwamen de kinderen met hun vaders en moeders in de kerk om naar het kersevangelië te luisteren. Ook werd er veel gezongen. Soms alleen de jongens, dan weer alleen de meisjes, of alleen de vaders of de moeders. Ook zongen we natuurlijk samen. De teksten werden gezegd, Yke Cnossen verzorgde een apart programma. Daarna was Antoninho aan de beurt. Dit was een verhaal over een Braziliaanse jongen, die een diamant, maar ook tegelijkertijd een parel-van-grote-waarde vond

WEER EEN NIEUWE EMIGRANTE

Plots kwam daar j.l. zaterdag het bericht: Er staat vanmiddag een meisje op 't vliegveld in Curitiba. Een tweetal kolonisten er naa toe. Maar toen het toestel van de Varig om 4.15 uur landde, stapte er even later geen Martien Zwarts uit. Er zouden die middag ook geen toestellen van andere maatschappijen aankomen, dus moest contact word opgenomen met onze Consul in Curitiba. Toen bleek, dat onze nieuwe emigrante nog in Rio de Janeiro zat. Het vliegtuig had in Lissabon vertraging gehad. Dus moest door een der kolonisten gewacht worden tot zondagmorgen. Toen kwam Martien met de Cruzeiro do Sul én met een pracht bos bloemen. Nu deed zich het grappige geval voor, dat Martien deze zomer een G.R. reis maakte. De leider van deze reis was een kennis van de kolonist, die Martien in Curitiba stond op te wachten. Martien 'mocht' alleen maar naar Brasil reizen, als ze schriftelijk 'toestemming' van de betrokken reisleider kreeg. Tenslotte kreeg ze dit, en in dat schrijven werd ze toevertrouwd aan de man, die haar in Curitiba juist stond op te wachten

Welkom Martien, en we wensen je een prettige tijd toe in de koloni

A.N.

R u b r i e k v o o r d e V r o u w

+++++

WAT GEBEURT ER BIJ DE VOEDSELBEREIDING ?

"Kook kort".

"Kook kort vóór het eten gaan".

"Kook met veel afwisseling".

U kent ze, deze leuzen van de moderne voedingsleer. En de een zal overtuigd van de waarheid ervan, deze manier van werken zich eigen maken, terwijl de ander, zich houdend aan moeders of grootmoeders gewoonten alles úren laat sudderen, en haar keuze liefst zou beperken tot de geliefde appeltjes en peertjes.

Welke methode men nu ook kiest, die van veel afwisseling in de voeding, gebruikmakend van alle voedingsstoffen die erin voorkomen, óf de methode van moord op alle vitamines en een soevereine minachtig voor alle eiwitten en zouten, wel, het is ieders persoonlijke vrijheid om te kiezen welke methode men zal volgen, maar een weinig inzicht van wat er bij de voedselbereiding gebeurt, dat is voor ieder wel nuttig.

Het is wellicht bekend, dat ons lichaam bestaat uit:

64% water,	5% zouten,
10% vet,	1% koolhydraten,
20% eiwit	

Van deze stoffen wordt dagelijks door het lichaam gebruikt, en de hoeveelheid, die verbruikt wordt moet dus dagelijks met de voeding op peil gehouden worden.

Hiervoor hebben we iedere dag nodig:

3 ltr water, $\pm$ 375 gr koolhydraten, 70 gr vet, 70 gr. eiwit, zout,

Aan de eerste drie (water, koolhydraten, vetten) ontstaat ^{vitaminen} niet zo gauw tekort, als er voldoende voedsel aanwezig is. Iets anders is het met de drie andere voedingsstoffen (eiwitten, zouten en vitamines). Hiervan komen nog maar al te vaak tekorten voor, wat we pas merken, als we ziek worden of er ziekteverschijnselen ontstaan.

Voorbeelden ?

Door eiwittekort kan een vertraagde groei bij kinderen ontstaan.

Door te weinig zouten (ijzer, kalk, jodium e.d.) in de voeding ontstaan ziekten als bloedarmoede, engelse ziekte, struma.

Bij te weinig vitamines zien we verschijnselen als:

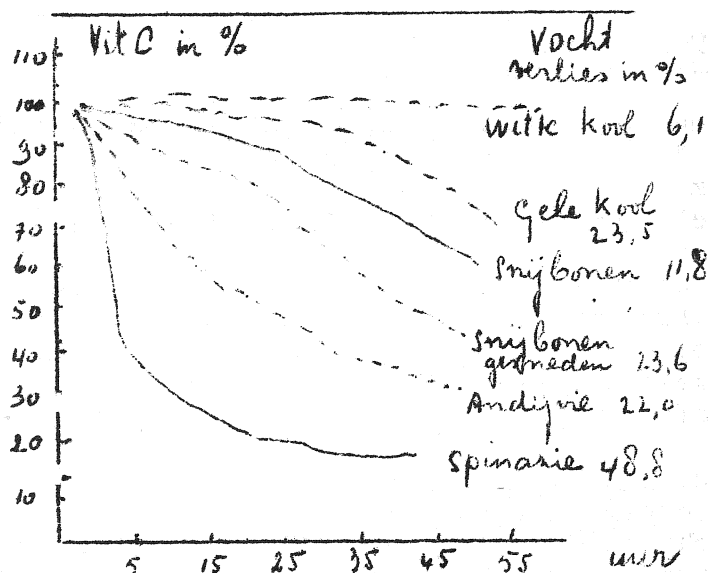
verminderde groei (tekort aan vit. A)

moeheid en gebrek aan eetlust (vit. B)

verminderde weerstand tegen verkoudheid, griep e.d. (vit. C).

De tekorten aan eiwitten en zouten ontstaan meestal door het gebruiken van steeds dezelfde voedingsmiddelen. De vitaminetekorten ontstaan vaak door een bepaalde manier van klaarmaken, waarbij veel vitamines verloren gaan.

In onderstaande grafiek ziet u wat er van vitamine C nog over is na een aantal uren bewaren.

Vers uit de grond is de hoeveelheid vitamine C bij iedere groente gesteld op 100%

Na 5 uur bewaren is dit bij spinazie al gedaald tot 80%, terwijl na ruim 2 dagen (55 uur) maar 25% van de oorspronkelijke hoeveelheid vitamine meer over is.

Het vocht is dan bijna gehalveerd (48,8%)

Zoals de tabel aantoont, heeft kool het minste verlies.

Over het algemeen kan men zeggen, dat als de groente er verflenst uitziet, het gehalte vitamine C sterk is teruggelopen.

Nadeliger is het wegzetten van gesneden groente in water.

Alle in water oplosbare voedingsstoffen (behalve mineralen en vitamine B1, B2, C e.a.) kunnen daarbij in meer of mindere mate uitloggen. Onderstaande tabel laat het resultaat zien van een proef, waarbij blokjes aardappels gedurende één en zes uur werden weggezet in water.

Verliezen in voedingsstoffen (in % v.h. uitgangsmateriaal)

	Na 1 uur	Na 6 uur
Vitamine C	13	45
Vitamine B1	5	20
Natrium	0	0
Kalium	6	10
Calcium	30	28
Chloor	7	16

Het wegzetten (weken) van rauwe peulvruchten in water levert daarentegen voordeel op, doordat de kooktijd bekort wordt.

Dat smaak, geur en kleur bij het bereiden vaak veranderen is een bekend feit. Het koken van groenten geeft ook vaak een grote verandering in het

gehalte vitamine C. te zien. Vitamine C is niet bestand tegen warmte, licht, zuurstof en sommige metaalverbindingen. Afhankelijk van de wijze van bereiden moet gerekend worden met een verlies van 50 - 80%. Modern koken en de hogedrukpan geven minder grote verliezen (25 - 50%). Zie de volgende tabel.

Vitamine C in miligrammen per 100 gram.				
	Rauw	Modern gekoekt	Ouderwets gekoekt	Hogedruk pan.
Spinazie	25,4	19,1	15,2	19,2
Doperwten	33,7	25,2	16,6	22,9
Aardappelen	14,5	14,1	12,5	14,8
Sperdiebonen	24,9	19,9	16,4	19,4
Boerenkool	92,3	48,3	15,7	40,5

De verliezen aan vitamine B1 en B2 zijn in het algemeen geringer. Er gaat niet meer dan 10 - 30% verloren.

Met deze kleine uitbreiding van onze vakkennis, hoop ^{dat} ik ieder zijn keuze, inzake welke soort voeding, en hoe klaargemaakt, beter maken zal en dat de vreugde in ons dagelijks werk er alleen maar groter door wordt.

D.

J e u g d r u b r i e k

KAMPWEEK 1969

Het was die maandagmorgen al vroeg dag voor de meesten van ons. Eindelijk was het dan weer zo ver. We zouden weer eens met 'Congres' gaan. De stemming zat er daarom ook meteen goed in. Ongeveer acht uur zijn we uit de kolonie vertrokken. Natuurlijk moesten we toen nog hoeden en andere spullen kopen. De spanning steeg wel even toen we dachten dat er misschien geen geschikte hoeden voor de dominees te krijgen waren, want die wilden een hoed, waaronder niet alleen het hoofd, maar ook het hele lichaam kon. Met het prachtigste weer van de wereld zijn we toen naar 'ons' plekje gereden, waar het nog net zo was, als we het vorig jaar daar hadden achtergelaten.

De vooruitzichten waren zeer gunstig. Twee dominees mee naar het kamp, dat was ons nog nooit eerder overkomen. Ook kwam op het laatste moment nog een jonge dame uit de lucht vallen, die we ook direct bereid vonden met ons mee te gaan, wat ons niet onwelkom was.

Jammer was het dat juffrouw Dees niet mee kon in verband met ziekte van vrouw Venhuizen. We hebben haar echt gemist, alleen al vanwege het feit, dat we nu niet konden volksdansen. Ook was onze kamptimmerman niet meer mee, maar we hebben de tenten toch netjes overeind gekregen.

Onze leider voor de eerste drie dagen, de weleerwaarde heer Ds S. Braaksma bestuurdte ons met strenge hand. Maar toch kon hij de teugel niet goed houden, wat wel bleek uit het feit, dat er een beul-commissie in het leven werd geroepen. We hebben de eerste nacht lekker geslapen, al was het bedden opmaken, vooral voor gehuwde en verloofde mannen, niet gemakkelijk. We hebben het horloge allemaal een uur vooruit gezet, zodat onze nacht eigenlijk een uur korter was dan normaal, waardoor het juist voor sommigen niet gemakkelijk was het bed te verlaten. Het corvé was per ongeluk ook nog op tijd.

We hebben die morgen veel gezwommen en na het eten hebben we eerst volley-ball gespeeld. Daarna kregen we een inleiding van Ds Braaksma over het Communisme, waarop we 's avonds een goede bespreking hadden,

waar we allemaal veel van konden leren. Na de bespreking hebben we nog een lange wandeling gemaakt, en we lagen voor ons doen al aardig vroeg onder de wol.

De volgende morgen regende het, maar na een uur of negen brak gelukkig de zon weer door, zodat een groepje 'afgevaardigden' een wandeling kon gaan maken naar het huis van de fazendeiro, de heer Sadir de Brito, waar we weer hartelijk begroet werden. Ze waren juist bezig koeien te tellen en we konden een mooie foto maken van de cowboys achter de koeien.

Zeven minuten te laat kwamen we bij het middageten, daardat we werden opgehouden door een kudde koeien, waar we niet langs mochten. Maar die zeven minuten was oorzaak, dat we 's avonds moesten afwassen.

Ja, die eerste leider was wel erg streng. Toen 's middags een der leden heerlijk in de tent lag een uiltje te knappen, kreeg de beulcommissie meteen bevel: "Gooi hem in de beek met kleren en al". Want slapen overdag was verboden.

Later op de middag kwamen er nog mensen uit de kolonie op visite, waaronder mevrouw Braaksma, die haar man op kwam halen, daar ze vrijdag morgen al vroeg weer naar Campinas moesten vertrekken.

's Avonds hebben we met onze visite lekker gegeten, maar eerst hield ds Braaksma nog een afscheidsspeech, waarin hij meteen het roer overgaf aan ds Geersing, om voor de rest van de week het congres te leiden. Bij het afscheid van ds Braaksma na het eten bleek, dat z'n overhemden verdwenen waren. Allerlei gissingen werden gemaakt. Op het laatst ging ds Braaksma toch een lichtje op. Die jongen, die hij 's middags in de beek liet gooien zou er wel meer van weten. En ja, dat bleek waar te zijn. Maar hij wilde dominee de overhemden niet eerder teruggeven, voordat die zijn spijt betuigd had over het voorgevallene, hetgeen echter dominee niet wilde. Tenslotte was ds Braaksma zover, dat hij medelijden met het jonkje had en dat was ook goed. Uit een verborgen hoekje in de auto kwamen toen de overhemden te voorschijn.

's Avonds hadden we een inleiding over de Brieven van Petrus, waar we ook een mooie bespreking op hadden.

De jongste jongeling kreeg daar echter zo'n honger, dat hij met een half dozijn broodjes met worst onder de dekens kroop.

De volgende morgen moesten we na het eten eerst boodschappen doen in het stadje Tibagi. 's Middags kregen we onze oude bekenden Fokko en Arda op visite, die ook het laatste nieuws uit de kolonie overbrachten. Ze konden jammer genoeg niet blijven eten, daar Fokko 's avonds melken moest. Het eten was die avond toch beter dan menigeen gedacht had. Na het eten hield ds Geersing een inleiding over "De wereld en haar werken", waarop we direct een mooie en erg leerzame bespreking hadden. We praten zo vaak over de kerk en wat er al zo gebeurt, maar de wereld om ons heen vergeten we zo vaak. Ds Geersing wees er op, dat ook wij het wonder der techniek gebruiken en er ons profijt van trekken. B.v., de T.V. is een prachtige uitvinding, alleen is het zo jammer, dat het in verkeerde handen is.

Na de bespreking zijn we eerst een eind gaan wandelen en daarna waren we van plan naar bed te gaan, maar de leider was nergens te vinden. Totdat een der jongens eens de stoute schoenen aantrok en in de wichter-tent ging kijken, en ja hoor, daar lag onze pastor, met een meisjespyama aan in een der bedden te slapen. We hebben er eerst een foto van gemaakt, en zijn daarna weer in onze tent gegaan, en deden net of we sliepen. Toen Geesje van Hendrik Jan had afscheid genomen en naar bed wilde gaan, schrok ze zich natuurlijk een aap. Met een gil van "o, wat vind ik dat onfatsoenlijk", vloog ze de tent weer uit. Eindelijk kreeg ze dominee zo ver, dat ze hem de pyama uit kon trekken. Toen zijn we maar naar bed gegaan, wat zo langzamerhand wel tijd werd ook.

De volgende morgen, vrijdag, zeiden we tegen elkaar: alweer de laatste dag. Overdag hebben we van alles gedaan, gezwommen, gevist - dominee heeft er heel wat aan het haakje geslagen. 's Avonds hebben we nog een lange wandeling gemaakt. Jammer was het dat dominee niet mee kon, van-

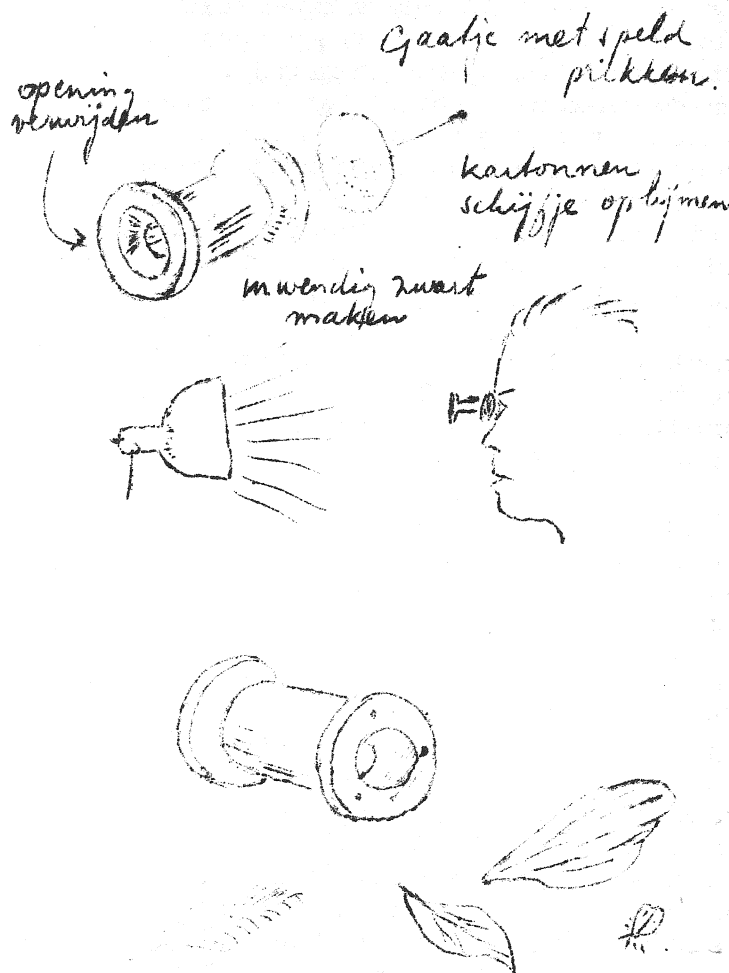
wege zijn gewonde benen. Toen de meisjes naar bed wilde gaan, zagen ze dat dominee zijn tijd nuttig besteed had door alles wat hij vinden kon aan elkaar te knopen. We kregen toen een hele oorlog van de meisjes tegen de jongens, wat ook niet zonder ongelukken afliep. Het was bijna half vier toen eindelijk de rust weerkeerde in de meisje tent en de jongens ook konden gaan slapen, zonder weer gestoord te worden.

De volgende morgen waren we allemaal laat uit de veren, maar het was ook de laatste dag. Om tien uur hebben we warm gegeten en toen zijn we maar weer begonnen onze bezittingen in te pakken en op te laden. Daarna hebben we tot afscheid van ons mooie plekje nog even gezwommen en vervolgens huiswaarts gekeerd op de blauwe auto.

Ik kan wel zeggen uit naam van allen dat we genoten hebben van alle wat we deze week gedaan hebben. Genoten hebben we ook van elkaar. De stemming is de hele week best geweest, wat ook te danken was aan het feit, dat we de hele week haast geen regen kregen. Op de terugweg waren we allemaal een beetje stil. Je doorleeft zo'n week haast in een droom, die voorbij is voordat men het in de gaten heeft. Dat we nu zo uitgerust waren, toen we thuis kwamen wil ik niet graag beweren. Maar we zijn het er allemaal wel over eens: Kamp 1969 is voor ons allemaal een succes geworden.

Wessel Cnossen.

RUBRIEK VOOR DE JEUGD

Weten jullie wat een microscoop is? Dat is een instrument waarmee men kleine voorwerpen sterk vergroot kan waarnemen. Een vergrootglas dus. Nu zijn er heel dure en ingewikkelde apparaten bij, maar dat is (nog) niets voor ons. Wij gaan zelf zo'n microscoop maken. Zoek maar op wat u nodig hebben.

Allereerst een leeg garenklosje. Met een mes snijden we het gat aan een kant schuin bij en zorgen, dat de opening gelijkmatig wijder wordt. Op 't laatst met schuurpapier de rand glad maken.

Nu gaan we het gat en de wijder gemaakte opening helemaal zwart maken, met oost-indisch inkt, plakaatverf of desnoods met schoensmeer, als het maar diep-zwart wordt.

Vóór de verwijde opening spijkeren of lijmen we een rond stukje hard plastic (vraag maar eens een huls van een tandeborstel). Aan de andere kant een rond stukje zwart gemaakt karton bevestigen, waar we in het midden een gaatje in prikken met een speld.

De buitenkant van onze microscoop verven we in een helder kleurtje. Nu kunnen we kleine voorwerpen tegen het plastic plakken of vast houden, en de microscoop 'richten' op de stralenbundel van een sterke lamp. Zie je hoeveel mooier voor onze microscoop de bloemblaadjes zijn? D.

SCHOOLREISJE

We gingen 's morgens om half negen naar het water, met Venhuizen zijn trekker en wagen, en met die van Timmerman. Het duurde een hele poos voor dat we er waren. Juffrouw Dees haar Wolf kwam ook eerst achter ons aan, maar kon niet mee komen.

Toen we daar waren trokken we vlug onze zwemkieren aan en sprongen in het water. Alie en Wiebe waren de eersten.

We deden allerlei spelletjes met meester, juffrouw Dees en mijn vader en moeder. We moesten allemaal in een grote kring staan, en meester fluisterde ons ieder een naam in. Die de naam had, die meester toen riep, moest vlug in het water gaan zitten. Toen riep meester "Beer", en gingen we allemaal in het water zitten, want ieder had dezelfde naam gekregen. Er zijn nog meer spelletjes gedaan. Maar ondertussen werd het al later. Het werd al half twaalf toen meester zei: Je omkleden jongens, want we gaan eten. Meester vroeg: Waar zijn de banden ?.

Ze brachten de banden bij meester.

Toen zei meester tegen de jongens: jullie zijn veel sterker dan de meisjes en daarom mogen jullie alle planken van de wagens halen.

Toen alle planken en banden gehaald waren, legde meester de planken op de banden, zodat het net echte banken leken. En toen gingen we eten. Mijn vader en moeder hadden druiven meegenomen. Dominee was ondertussen met Glas zijn fuque gekomen met nog meer mensen.

Toen we allemaal aan het eten waren vroeg dominee aan mijn vader, of wij ook druiven te koop hadden. Nee, zei vader. Maar U mag er wel wat van proeven. Nee, dat hoeft niet, zei dominee, maar hij kreeg wel een trosje van mijn vader. Wieke mag ieder er wat van brengen.

Het duurde nog een poosje, en toen was het eten gedaan, en gingen we allemaal weer in het water. De grote mensen gingen een poosje slapen.

Na het slapen gingen mijn vader en moeder en Juff Dees naar links een heel eind door het water om te zwemmen. Daar was wel dieper water.

Toen ze terugkwamen hadden ze veel mooie bloemen mee genomen.

We hebben ook nog weer spelletjes gedaan met de bal. Toen meester zei: Aankleden, gingen we uit het water.

Alles moest weer op de wagens en toen gingen we weer naar huis. Een heleboel waren verbrand.

Matty Bos.